

IRISS-Missionen (Andreas Mogensens tur i rummet).

I januar 2016 havde jeg mulighed for at overvære et af de mange foredrag med Andreas Mogensen – Danmarks første astronaut.

Inden foredraget kunne komme i gang måtte Andreas Mogensen stille op til utallige selfies med alt fra skolebørn til granvoksne mænd og kvinder og man fik uvilkårligt den tanke, at turen "hernede på jorden" måtte være mindst ligeså strabadserende som "turen i rummet". Men også her viste Andreas Mogensen sig at være en mand af den rette støbning – tålmodig og smilende stillede han op for alle, der måtte ønske det.

I foredraget tog Andreas Mogensen udgangspunkt i, hvordan han som ung (i forbindelse med skolegangen) var blevet inspireret og interesseret i stort set alle grene af naturvidenskab. Sidenhen havde han uddannet sig (phd) inden for rumfart og lagt billet ind på at blive astronaut – og som bekendt lykkedes det at komme igennem nåleøjet. Herefter ventede en lang og krævende uddannelse og træning til turen i rummet.

Andreas Mogensen fortæller om IRISS Missionen

Andreas Mogensens tur i rummet fik det officielle navn IRISS. Navnet blev valgt i konkurrence med 700 andre forslag og vinder blev Filippo Magni – en italiensk rumfartsingeniørstuderende. IRISS kombinerer navnet på ISS og den græske gudinde IRIS – gudernes sendebud, forbindelsen mellem kosmos og menneskeheden. IRIS er personificeret ved regnbuen – et symbol på fred og ifølge Andreas Mogensen er det netop et vigtig aspekt ved videnskab og projekter som ISS.

I modsætning til andre ESA astronauter havde Andreas Mogensens mission hele to logoer – et for hele missionen og et for det undervisningsmæssige program ved missionen. Den første er designet af Poul Rasmussen understreger det danske islæt med flag og vikingehjelm. Det andet er tegnet af 19-årige Louise Nielsen og viser Andreas Mogensen gennem "vinduet" i rumkapslen.

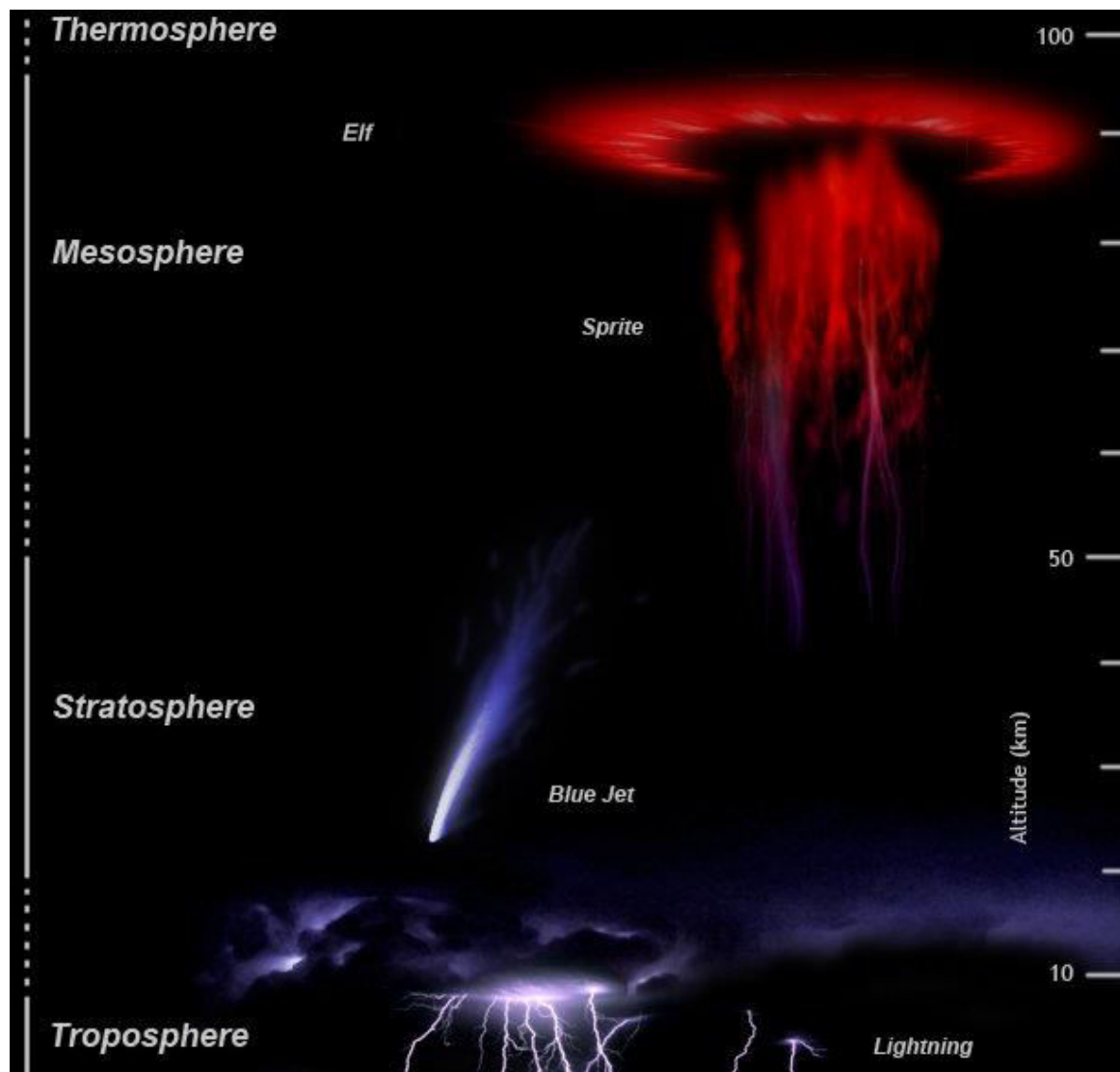
Det officielle logo for IRISS-Missionen

Logo for det uddannelsesmæssige program

Foredraget indeholdt selvfølgelig også mange detaljer fra selve opsendelsen fra Baikonur i Kasakhstan, opholdet og de forskellige aktiviteter på ISS samt de fysiske udfordringer i forbindelse med en periode som "vægtløs" for så igen at skulle vende sig til tyngdekraften i forbindelse med landingen og genkomsten til jordens overflade.

En af de spændende aktiviteter under missionen var at fotografere kæmpelyn i den øvre atmosfære og her lykkedes det at få et par vellykkede optagelser. Studier af kæmpelyn i den øvre atmosfære og deres eventuelle indflydelse på klimaet på jorden er en forholdsvis ny forskningsgren. Andreas Mogensens fotooptagelser var et led i det DTU-ledede projekt THOR (ledet af T(h)orsten Neupert, DTU). THOR er en del af et større projekt kaldet ASIM (Atmosphere-Space Interaction Monitor), som i 2017 skal installeres med kameraer og fotometre på ISS. ASIM er også under ledelse af Torsten Neupert, DTU.

Lynfænomener i den øvre atmosfære

Andreas Mogensens foredrag var særdeles inspirerende og det er ikke uden grund at Andreas Mogensen fornylig fik tildelt de danske videnskabsjournalisters formidlingspris - Geniusprisen – for enestående formidling af forskning. Fra "blå/rød stue" til Amalienborg kan vi vist være enige om, at være stolte over at Andreas Mogensen tilhører kategorien "dansker".

Andreas Mogensens flotte foto af "fædrelandet" fra 400 km højde

Jean Laursen